

Avajaispuhe 8.5.2026

nabbteeri – Haaskaeläinten puutarha

Arvoisat taiteilijat, hyvät avajaisvieraat sekä Vaasan kaupungin ja museon edustajat.

Det är en oerhört stor glädje och ära att få inviga denna Nabbteeri -utställning, Asätarnas trädgård.

Kun minua kysyttiin tähän tehtävään, olin yhtä aikaa hyvin otettu, mutta myös pienen hetken hämilläni tästä kunniaista. Hetken asiaa mietittyäni, taiteilijoihin, näyttelyn teemaan ja teoksiin sekä aiempiin upeisiin installaatioihin tutustuttuani ajattelin, tässähän on kaikki elementit ja asiat, jotka ovat olleet jo kauan kietoutuneena omaan elämään, kiinnostuksen kohteisiini sekä urani kaikkiin polkuihin. Puutarha, kierrätys ja materian uudelleen hyödyntäminen sekä osaltaan elämän koko kiertokulun kokeminen.

Nabbteeri tekee tässä näyttelyssä näkyväksi sen, minkä luonto tekee hiljaa ja väsymättä. Luonnossa mikään ei mene harhaan. Hyönteisissä, kasveissa sekä kaikessa elollisessa virheetkin ovat osa täydellisyyttä. Luonto näyttää meille oikeat mittasuhteet ja väriyhdistelmät. Kun katsomme kukkaa, näemme sen rakenteessa kultaisen leikkauksen, luonnon oman matematiikan. Kun katsomme sitä vielä lähemmin voimme nähdä esimerkiksi mykiön, perigonilehdet ja aktinomorfisen teriön. Näemme värien täydellisen harmonian, joka ei koskaan erehdy. Näemme sen, miten kasvit ja hyönteiset ovat vuosituhansia kehittäneet väriyhdistelmiä, jotka ovat yhtä aikaa kauniita sekä tarkoituksenmukaisia. Kirkkaat värit voivat pitää vihollisen kaukana tai yhtä lailla kutsua liittolaisena hyönteistä oikeaan suuntaan pölyttämään. Näemme kenties artesaanin kehräämää silkkitoukan luomaa silkkilankaa, erilaisissa syvissä sävyissä, mutta niin täydellisenä huolimatta langan rosoisuudesta. Näemme luojan kangaspuissaan väärinpäin kutomia sävyjä, myös kultaisia ja hopeisia lankoja, joiden merkitys selviää vasta kun teos irrotetaan kangaspuista, käännetään ja nähdään teoksen julkistamisen yhteydessä kauneus sen kaikissa merkityksissään.

Nabbteerin työskentelyssä tämä sama logiikka on läsnä: he eivät rakenna maailmaa väkisin. He antavat materiaalien, prosessien ja eliöiden kertoa, millaiseksi teos haluaa tulla. He eivät pakota materiaa muotoon, vaan kuuntelevat sitä. He antavat luonnon prosessien, sattuman ja ajan tehdä osansa.

Tämä on kutsu paikkaan, jossa jo nimi; Haaskaeläinten puutarha pysäyttää. Minulle kuten varmasti teille kaikille muillekin, jotka työskentelette päivittäin elämän suurten käännekohtien lähellä tavalla tai toisella sekä mahdollisesti myös luonnon kiertokulun keskellä, tämä näyttely tuntuu varmasti erityisen merkitykselliseltä. Itselleni luonnon prosessit; syntyminen, kukoistus, kuihtuminen ja lopulta kaiken elävän päätyminen takaisin osaksi äiti maan povea ovat sekä ammatillisesti että henkilökohtaisesti tuttuja. Ne ovat osa sitä hiljaista viisautta ja vakautta, jota luonto haluaa meille joka päivä opettaa.

Ympäristöä suunnitellessa oppii kunnioittamaan sitä minkä luonto kertoo sekä suurina kokonaisuuksina että pieninä, täydellisinä yksityiskohtina. De kan vara både ett ogräs och en kulturväxt beroende på var de växer.

Nabbteeri on jo vuosia rakentanut omaa selkärangattomuuskulttiaan, joka ei palvo voimaa, vaan haurauden ja huomaamattoman elämän arvoa. Heidän teoksissaan vähäpätöisenä pidetty elämä nostetaan pyhäinjäännöksen asemaan. Muovinsyöjän reitit, vesiväripaperiin syntyneet reiät, kuolleina kerätyt hyönteiset ja vanhat diaprojektorit muodostavat kokonaisuuksia, jotka ovat yhtä aikaa hauraita ja väkeviä. Diaprojektorikuvat veivät minut muistoissani hortonomiopintojen alkujuurille kasvipatologian pariin, kun otimme leikkeitä kasvien lehtien osista ja piirsimme sekä väritimme niitä. Luonnon kauneus ja jopa lehtien erilaiset rakenteet olivat eri kasveille ja kasvupaikoille luonnon oikealla tavalla järjestämiä. Mietin, että taiteilijat, jotka esittävät meille turkiskuuoraisen toukille kudottuja ryijyjä on jotain niin erityistä, mitä ei voi olla syvästi arvostamatta. Taiteilijoita, jotka ovat tehneet Vallisaaren parahultaisen isännän ei yksinkertaisesti voi olla ylistämättä.

Teokset muistuttavat meitä siitä, että elämä ei ole vain näkyvää, vaan se on myös piilossa, pinnan alla, hajoamassa ja syntymässä uudelleen. Teoksissa voi aistia lapsuuden muistot pienen, hylätyn navetan kosteissa kumisaappaissa, jotka tiukka sammalkerros on vallannut, mökin puusaunan ikkunan, jolle on kertynyt valtava määrä kuolleita hyönteisiä ja karpäsiä ihmeteltäväksi sekä lapsen mielen tutkittavaksi. Aittaan ruostunut ja unohtunut hämähäkinseinin yltä päältä peittämä heteka, jonka lattian läpi uusi elämä tulee kasvamaan peittäen sen tyrnipensaiden oksistoon. Näissä teoksissa on sitä samaa tunnelmaa siitä, miten luonto ottaa lopulta vallan kaikesta.

Museon sisäpihalle toteutettu Haaskaeläinten puutarha koskettaa minua erityisesti ammatillisesti. Se on unohdettu puutarha, joka ei pyri elämän hallintaan, vaan yhteiseloön. Puutarha, jossa tulevan syksyn ja kuolevan luonnon kauneus ei ole menetystä, vaan osa jatkumoa, joka näyttää, että myös hajoaminen voi olla lohdullista. Jokainen loppu on jonkin uuden alku. Se on talventörröttäjiä ja koko näyttelyn ajan vuodenaikojen muutosta. Se on kuin sanaton lupaus juuri tästä ajasta vuotta, kun tietää, että voi alkaa odottamaan sitä kevään kauneinta hetkeä, joka täällä Vaasassa yleensä osuu juuri toukokuun näille päiville, ohi vilahtava väläys, jonka valtaa orastava, hento vihreä.

Tätä näyttelyä ei voi pitää ainoastaan visuaalisena kokemuksena. Se on myös henkinen tila, jonka voi tuntea ja aistia joka solulla. Paikka, jossa voi hengittää syvemmin, antaa mielen rauhoittua ja mahdollisesti antaa löytää jotain täysin uutta. Luonto on sinällään jo taidetta, mutta taide voi myös toimia kuin puutarha hoitamalla, tukemalla ja avaamalla meissä sellaisia kerroksia, joita arki ei aina tavoita. Nabbteerin teokset ruokkivat mielikuvitusta ja kutsuvat meitä katsomaan maailmaa uudella tavalla ei ylhäältä, vaan rinnalta tasavertaisena ja ihmettelevän lapsen tavoin. Sieltä voi löytää madon lailla etenevää kipua tai tilkkuteosten tavoin yhteen kasattua toivoa.

Näyttely resonoi vahvasti myös Vaasan kaupungin juuri saamaan European Green Leaf tunnustuksen sekä kaupungin strategisten tavoitteiden kanssa. Kaupunkina olemme sitoutuneet monimuotoisuuden vahvistamiseen, kiertotalouteen ja ekologiseen siirtymään. Nabbteeris arbete visar vad detta kan innebära på konstens nivå – ett post-fossilt tänkande där överskott inte är ett problem utan en möjlighet, och där människans roll inte är att kontrollera utan att vara en del av helheten.

Taide voi olla komposti. Se voi olla laboratorio. Se voi olla puutarha. Se voi olla paikka, jossa syntymän ja kuoleman prosessit näkyvät yhtä aikaa – kuten Joyelle McSweeneyn nekropastoraalissa, jossa ympäristötuhon kokemus ja elämän sitkeys elävät rinnakkain.

Haluan kiittää Nabbteeria siitä, että olette luoneet tämän moniaikaisen, monilajisen ja monimuotoisen maailman meidän kaikkien koettavaksi.

Kiitos ketkä olette mahdollistaneet tämän näyttelyn sekä te, jotka olette tulleet tekemään tästä tilasta elävän.

Toivon, että kulkiessanne näyttelyn läpi katsotte ympärillänne kuhisevaa elämää ehkä hieman toisin, näkemällä kauneutta siellä, missä sitä ei ole totuttu näkemään ja huomaamalla, ettei täydellisyys ole sileää vaan kuten meidän ihmisten sielu, rei'itetty, kerroksellinen ja alati muuttuva. Ehkä löydätte täältä lohtua, sitä hiljaista, luonnon omaa lohtua, joka syntyy siitä, että mikään ei katoa, vaan muuntuu. Se on kuin elämäämme rikastuttavana neuromoninaisuus, jossa eri lahjakkuudet, tunteet ja teot resonoivat yhtä aikaa luomalla siitä rikkaan elämän kokonaisuuden. Turvallinen kuin äidin tai luonnon oma syli, johon on aina tervetullut sellaisena kuin on.

Hjärtligt välkommen till utställningen. Antakaa teosten puhua, ja antakaa itsellenne lupa viipyillä.

Kiitos – Tack!